

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan osavuosikatsaus 1.1. - 30.9.2025

KAKOLK 21.10.2025 § 73

413/02.02.01/2025

Talouden ja toiminnan tilasta sekä talousennusteesta raportoidaan talousarvion 2025 täytäntöönpano-ohjeiden ja talouspalvelujen antamien tarkempien ohjeiden mukaan lauta- ja johtokunnille kuukausittain. Osavuosikatsauksia seuraavien kuukausien (huhti-, elo- ja lokakuun) tilanteesta ei laadita kirjallista raporttia, ellei talousarvio uhkaa ylittyä tai toteumaennuste ole muuttunut olennaisesti. Ensimmäinen raportti lautakunnille laaditaan helmikuun lopun tilanteesta.

Osavuosikatsaukset laaditaan maalisi-, heinä- ja syyskuun tilanteista, joissa raportoidaan talouden, toiminnan ja tulosennusteen lisäksi myös toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Lisäksi raportoidaan talouden sopeutustoimien toteutumisesta.

Osavuosikatsauksiin kirjataan lisäksi toimialoittain riskienhallinnasta lyhyesti toteutuneen toiminnan ja talouden ajankohtaiset riskit ja muut havainnot riskeihin liittyen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talouden toteuma tammi-syyskuulta 2025 palvelualueittain:

	2025	2024
Hallintopalvelut	73,7 %	71,4 %
Koulutus- ja nuorisopalvelut	73,6 %	72,8 %
Varhaiskasvatuspalvelut	73,3 %	74,2 %
Yhteensä	73,5 %	73,3 %

Hallintopalvelujen talouden ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Koulutus- ja nuorisopalveluissa talousarvion ennustetaan ylittyvän noin 0,4 M€. Ylitystä odotamme oppimisen tuen (1,2 M€), perusopetuksen (0,3 M€) ja nuorisopalvelujen (0,05 M€) vastuualueilta. Ylitysenuste muodostuu pääosin oppimisen tuen uudistuksesta sekä perusopetuksen ja oppimisen tuen sijaisten ja tilapäisen henkilöstön määrän kasvusta. Talousarviossa ei varauduttu oppimisen tuen uudistukseen, koska siinä vaiheessa tarkkoja lisäkustannuksia ei voitu arvioida. Lisäksi vammaisopetuksen lapsimäärä on kasvanut enemmän kuin talousarviossa varauduttiin, joka on lisännyt koulunkäynninohjaajien tarvetta. Talousarvion alitusta odotamme vastuualueilta koulutuspalveluiden yhteiset (0,7 M€), monikielisten opetus (0,1 M€), aamu- ja iltapäivätoiminta (0,1 M€) sekä lukiokoulutus (0,25 M€).

Varhaiskasvatuspalveluissa kuluvalta vuodelta odotamme talousarvion alitusta 0,4 M€. Talousarvio alittuu yhteisissä palveluissa (0,5 M€) ja kotihoidontuessa (0,1 M€). Perhepäivähoidon (0,15 M€) ja yksityisen varhaiskasvatuksen (0,05 M€) kohdalla odotamme ylitystä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan sopeutustoimet ovat toteutumassa tänä vuonna suunnitellusti.

Hallintopalvelut

Toiminta on jatkunut suunnitelmien mukaan.

Koulutus- ja nuorisopalvelut

Peruskoulujen ja lukioiden lukuvuosi on alkanut uuden opettelulla. Oppimisen tuen kokonaisuudistus vaikuttaa kaikkien koulujen toimintaa. Peruskoulujen, etenkin yläkoulujen arkeen merkittävimmin on vaikuttanut 1.8.2025 voimaan astunut älylaitelaki, sekä siitä johdetut järjestyssäännöt, joiden perusteella älylaitteita kouluajana saa käyttää ainoastaan opettajan luvalla oppimistarkoitukseen tai terveydenhoitoon. Muutos on ollut positiivinen ja monipuolinen tekeminen ja kanssa käyminen on täyttänyt välitunnit.

Esi- ja perusopetuksen oppimisen ja koulunkäynnin tukea koskevat perusopetuslain sekä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutokset astuivat voimaan pääasiassa 1.8.2025 alkaen. Uudistusta jalkautetaan maakunnallisesti, seudullisesti ja kuntakohtaisesti yhteistyössä hyvinvointialueen työntekijöiden kanssa. Uudistuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan oikeutta saada tarvitsemaansa tukea opetukseen osallistumiseksi, opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi sekä perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi. Tavoitteena on myös yhtenäistää tukimuotojen ja tukitoimien järjestämistä valtakunnallisesti ja varmistaa kouluille riittävät resurssit niiden toteuttamiseen. Keskiössä ovat oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, joihin lainsäädäntö jatkossa velvoittaa opetuksen järjestäjät. Tavoitteena on vahvistaa myös varhaisia tukitoimia, joiden avulla oppilas saa tukea oppimiseensa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja matalalla kynnyksellä. Myös opetushenkilöstön tuen asiakirjojen valmisteluun liittyvän hallinnollisen työn vähentämistä tavoitellaan.

AVI- Itä-Suomi on myöntänyt avustusta Move-prosessin kehittämiseen 1.8.2025-31.7.2026 väliseksi ajaksi. Tavoitteena on, että move-testien avulla tunnistetaan vähiten liikkuvat lapset ja nuoret, heille kirjoitetaan ”liikuntaresepti”, jolla heidät ohjataan harrastamisen suomen mallin kerhoihin ja kouluPT:n tai koulufysioterapeutin ohjaukseen. Hankkeessa vahvistetaan koulufysioterapeutti toiminnan yhteistyötä Karelia amk:n kanssa. Lisäksi järjestetään koulutusta opetushenkilöstölle koulupäivän aktivoinnin lisäämiseksi. Hankkeen kokonaisbudjetti on 100 000 €, josta avustusta 60 000 € ja omarahoitusta 40000 €. OP tukee toimintaa 20 000 €.

Opetushallitus on myöntänyt hankkeelle Lukutaitopolku – Yhdessä kohti vahvempaa lukutaitoa toimenpideohjelmalle 61 200 €, josta kaupungin omarahoitusosuus 15300 €. Hanke toteutetaan yhdessä Juuan, Outokummun ja Polvijärven kanssa. Hanke on käynnistynyt ja sen tavoitteena on edistää Kansallisen lukutaitostrategian 2030 suuntaviivojen ja toimenpiteiden toteutumista. Ohjelman avulla lukutaito ja lukeva toimintakulttuuri nostetaan Joensuussa ja seutukunnissa keskeisiksi painopisteiksi. Hankkeessa kartoitetaan jo käytössä olevia lukutaitoa edistäviä toimenpiteitä, nostetaan ne esiin ja suunnitellaan uusia lukemaan innostavia tekoja ja toimia. Hankkeen alkuvaiheessa työ kohdistuu kouluihin ja kirjastoihin ja näiden välisen yhteistyön kehittämiseen.

Iltapäivätoiminnassa on lukuvuonna 2025–2026 mukana 6 eri toiminnanjärjestäjää sekä Joensuun kaupungin omat iltapäiväkerhot (10 kpl), joista kolme kerhoa hyvinvointialueen rahoittamaa toimintaa. Kerhoja Joensuun alueella oli yhteensä 26. Lapsia toiminnassa on mukana 20.9. tilanteen mukaan n. 440 lasten, joista 72 lasta hyvinvointialueen rahoittaman toiminnan piirissä.

Hammaslahden uusi nuorisotila avasi ovensa nuorten toiminnalle 13.8.2025. Uusien tilojen myötä Hammaslahdessa aloitettiin 4.–6.-luokkalaisten junnutoiminta. Koko rakennuksen avoimia ovia vietettiin 10.9.2025. Tapahtuma keräsi yli 800 kuntalaista tutustumaan uusiin tiloihin.

Sirkkalan liikkumiskeskuksessa aloitti +16-vuotiaiden oma nuorten ilta. Päivällä Sirkkalassa toteutetaan Hyvä päivä -ryhmää, joka on etsivän nuorisotyön järjestämä elämänhallintataitojen opettelu pienryhmä. Illalla tila on auki kaikille 16–28-vuotiaille.

Oppilaitosnuorisotyön hanke alkoi 1.8.2025. Hankkeessa työskentelee kaksi työntekijää ja hanke oppilaitoksina ovat Lyseon peruskoulu, Lyseon lukio ja Joensuun yhtenäiskoulun lukio.

Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuksessa toteutettiin tänä kesänä ensimmäistä kertaa menettelytapaa, jossa perittiin huoltajilta maksu peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuksesta. Menettely perustui Lakiin varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista (Peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuksesta perittävä maksu, 10 §). Kyseisen menettelyn tavoitteena oli vähentää kesäajalle tehtyjä turhia varauksia ja teemana oli ”Älä varaa varalta”. Menettelytapa toimi hyvin, koska huoltajat lähtivät muutokseen mukaan (ei varattu varhaiskasvatuspaikkaa turhaan ja peruminen tehtiin riittävän ajoissa). Kesäkuussa 2025 meni ylimääräisiä kuluja 83 000 euroa vähemmän kuin kesäkuussa 2024 ja heinäkuussa 95 000 euroa vähemmän kuin heinäkuussa 2024.

Näistä kesältä säästyneistä rahoista osa haluttiin käyttää suoraan lasten iloksi ja kiittää näin myös perheitä heidän tekemästään toiminnanmuutoksesta. Kaikille Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa oleville lapsille järjestettiin äänestys, jossa he saivat valita suosikkinsa kolmesta tapahtumavaihtoehdosta: elokuvateatteri, liikunnallinen seikkailurata tai isot lastenjuhlat pukeutumisineen ja tansseineen. Äänestys järjestettiin viikolla 37 ja se tapahtui selkeillä kuvallisilla äänestyslipuilla. Jokainen Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa oleva lapsi sai rastittaa suosikkivaihtoehdonsa ja näin pienetkin lapset pystyivät äänestämään lähes itsenäisesti. Äänestyksen voittajaksi nousi ylivoimaisesti isot lastenjuhlat.

Kaupungin varhaiskasvatus järjestää noin 2100 lapselle ja vajaalle 600 aikuiselle Lastenjuhlat 17.-18.11.2025. Juhlat järjestetään Joensuun urheilutalolla ja teemana on Mennään metsään! Kahden päivän aikana juhlia on yhteensä viisi ja ohjelma on musiikillinen sekä liikunnallinen (Jekku-jänö ja Pippuri soikoon!). Myös Polkka osallistuu Lastenjuhliin omalla panoksellaan, sillä molempina päivinä syödään lounailla lasten parhaiksi äänestämäänsä ruokia ja välipaloja. Lisäksi Polkka järjestää lasten kuljetukset urheilutalolle. Joensuun kaupungin viestinnällä on myös tärkeä rooli kertoa, mitä varhaiskasvatuksessa juhliin liittyen tapahtuu. Lisäksi Riverian ja Karelian opiskelijat ovat mukana juhlissa ohjaamassa ja leikittämässä lapsia. Hienoa, että Lastenjuhlista tuli laaja yhteinen tapahtuma - tämän toimintavuoden päätapahtuma.

Syksyn aikana varhaiskasvatuksessa on järjestetty ja tullaan järjestämään useita toimintavuoden painopisteisiin liittyviä omia täydennyskoulutuksia. Elokuussa järjestettiin teams-koulutus yhteisopettajuudesta vaka-opettajille ja vaka-erityisopettajille. Kouluttajana toimi väitöskirjatutkija Piia Nevala. Syyskuussa järjestettiin koulutus: Miten motorisia taitoja tukemalla voidaan lisätä lapsen kognitiivisia taitoja? Koulutukseen osallistui noin 80 vakan työntekijää ja kouluttajana oli FT Anssi Vanhala. Lokakuussa

järjestetään professori Päivi Pihlajan (Itä-Suomen yliopisto) koulutus aiheesta Veon ja vaka-opettajan yhteisopettajuus varhaiskasvatuksessa. Lisäksi Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat järjestävät syksyn ja talven aikana päiväkodinjohtajille tarkoitetun koulutuskimaran (sak-aika ja ves, perhevapaat, vuosilomat ja epäasiallinen käytös).

Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa otetaan käyttöön Lapset puheeksi-menetelmä 1.8.2026 alkaen siten, että sitä hyödynnetään tukea tarvitsevien lasten perheiden kanssa (jos on tarve) sekä niiden perheiden kanssa, kun lapsesta on erityinen huoli jonkin asian suhteen (ei käytetä niiden perheiden kanssa, joilla on jo lastensuojelun asiakkuus). Varhaiskasvatus järjestää Riverian kanssa tämän toimintavuoden aikana kaksi Lapset puheeksi-koulutuskokonaisuutta (18 h + 18 h), joista valmistuu 24 uutta menetelmän käyttäjää. Näin saadaan varhaiskasvatuksen jokaiseen yksikköön Lapset puheeksi-koulutuksen saanut työntekijä 1.8.2026 alkaen. Ensimmäinen 12 työntekijän koulutusryhmä aloittaa 30.10.2025 ja toinen 12 henkilön ryhmä 11.2.2026.

Uudet tasopalkat ja tasolisät otetaan käyttöön 1.10.2025 alkaen. Tasopalkat korvaavat vanhat tehtäväkohtaiset palkat. Uudistuksessa ei kuitenkaan kenenkään työntekijän kokonaisansiot laske.

Valmistelija: talouspäällikkö, taloussuunnittelija

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan päätösehdotus:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää

merkitä lautakunnan osavuositiedokseen tiedokseen ajalta 1.1. -30.9.2025

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.